

KÄLLMATERIAL

JAN NILSSON

HEMSKHETER

I HOGDAL, LOMMELAND

OCH TJERNÖ

NÅGRA UTVALDA BROTT BEGÅNGNA MELLAN ÅREN
1850 OCH 1900 I VETTE HÄRAD BOHUSLÄN

17. OLAGA VALFISKE
BEGÅNGET: 1881
GÄRNINGSMAN: ÅNGBÅTSBEFÄLHAFVARE G SÖRENSEN
I SANDEFJORD

Utdrag ur domboken från Vette Häradsrätt.
Innehåller alla ingående handlingar i aktuellt mål.

Själva protokollsanteckningarna i domboken har vit bakgrund.

Till protokollet bilagda handlingar har grå bakgrund.

Originalhandlingarna kan till vissa delar vara svåra att tyda. Dels kan det bero på bläckfläckar, bortrivet papper eller att inbindningen av domboken gjorts så att ena kanten av en handling blivit "osynlig". Renskrift av texterna har gjorts så långt det är möjligt. Där texten ej kunnat tolkats, har ett frågetecken angetts.

Varje protokoll eller handling inleds med ett id-nr, ex. (v278495.b12480.s2469). Detta nr är ett id som används av företaget Arkiv Digital, när de katalogiserar och lägger ut materialet på internet. Du kan själv, med hjälp av detta id, söka fram aktuellt material på internet, men du måste då prenumerera på tjänsten. En sådan prenumeration kan lösas direkt på Arkiv Digitals hemsida.

Jan Nilsson

v281427a.b200

1882 den 1 Februari

No 6

Krlnm F N Lundgren har å tjenstens vägnar till tinget utverkat stämning å norska Ångbåtsbefälhafvaren G Sörensen i Sandefjord med påstående enligt en så lydanade stämning:

“På särskild angivelse etc

Litt E

Vid upprop af detta mål tillstädeskomma pne personligen och inlemnar åklagaren, till stöd för åtalet, en angifvelseskrift och en skrifvelse från Landshöfdinge Embetet i länet, hvilka handlingar här införes, i orden så lydanade:

“Till Kronolänsmannen etc

se Litt F

“Till Kronolänsmannen i Wette etc

se Litt G

Efter uppläsandet af dessa handlingar, yttrar åklagaren, att då ingen enskild målsegande yrkat skadestånd, är det å Kongl Majts och Kronans vägnar som åklagaren förer talan i detta mål samt yrkar ansvar å sdn dels enligt Kgl Kungörelsen d 5 Maj 1871 angående det område, inom hvilket fisket på Sveriges vestra kust är rikets innebyggare uteslutande förbehållet, dels ock enligt 29, 33 och 43 §§ i Kongl Fiskeristadgan den 29 Juni 1852.

Sdn genmäler å stämningen, att den af honom förda ångbåten “Haabet” var för hvalfångst förhyrd af Grossh A Magnus i Göteborg och att sdn till honom telegraferat och frågat, om det enligt svensk lag vore förbjudet att skjuta de hvalar, som kunde blifva synliga. Till svar å denna sin förfrågan, erhöll sdn följande telegram försedt med anteckning, att det å telegrafstationen i Göteborg inlemnats den 7/11 1881 klockan 1,15 e.m.:

“Kapten Sörensen, Ångaren Haabet etc

se Litt H

Efter uppläsandet häraf anförer svaranden vidare, att han försökt att ställa sig ofvanstående föreskrifter till efterrättelse, enär han med sitt fartyg endast på dagarne varit ute för att fånga hval, då sillfisket deremot förhades endast nattetid. Sdn har visserligen från sitt fartyg aflossat två kanonskott, dels den 4 December i Kosterfjordens södra del emellan Ramsö och fasta landet och dels nästföljande dag emellan Koster och Strömstad, men som på natten mellan den 5 och 6 December fångades 500 t:r sill i samma trakt, der sistnämnda skott aflossades, anser sdn vara uppenbart att han med sitt skjutande icke skadat sillfisket.

Åklagaren bestrider, att det af sdn förda fartyget var under den tid åtalet afser, förhyrdt af svensk man; ett förhållande, som sdn dock anser vara styrkt med företedda telegrammet, och yttrar derjemte, att hans redare hvilka äro normän, uppgjort skriftligt aftal om fartygets förhyrande, men som sdn ansåg stämningen endast innefatta ansvar för lossandet af skott, har han icke till tinget medtagit den handling, som innefattar aftalet mellan sdns rederi och Grosshandlaren Magnus.

Åklagaren anförer, att han yrkar ansvar å sdn, enligt åberopade lagrum, icke blott för aflossandet af skott, der notfiske idkades, utan äfven för olofligt fiskande i svenskt fiskevatten samt att HRn icke måtte fästa afseende å sdns obestyrkta uppgift om aftalet

mellan hans rederi och Grosshandlaren Magnus.

Något vidare förekommer icke till antecknande.

Utslag se No 76

v281427a.b110

No 6 Litt E

På serskild skedd angivelse warder Ångbåtsbefälhafvaren G Sörensen, förande Ångbåten "Haabet" härmed kallad och stämd att sig vid laga påföljd infinna å nästa med Wette härad infallande Winterting, hvilket börjar å tingshuset i Strömstad den 1ste instundande Februari kl 10 f.m. i påstående att lagligen ansvara för det han i strid mot gällande fiskeristadga genom aflossandet af kanonskott bortskrämdt inom fiskeområde Kosterfjorden gående fiskstimm och äfvensom att ersätta all derigenom uppkommen skada för den fiskeriidkande allmänheten samt godtgöra rättegångskostnaderna. Strömstad, i Wette härads Kronolänsmanskontor, den 5 december 1881

Å tjenstens vägnar

F N Lundgren

v281427a.b130

No 6 Litt F

Till Kronolänsmannen och Stadsfiskalen

Herr F N Lundgren

Strömstad

Som norska ångaren Haabet igår och förrgår varit ute i Hval fiskfångst på Kosterfjorden emellan Kosteröarna och inre skären och derunder lossat flera skott, hvilket haft till följd att den i trakten stående sillen blifvit skrämmd och alldeles försvunnit så att ingen sill kunnat under dessa tvenne nätter påträffas eller fångas medan deremot utsigten till rik sillfångst dessförinnan visade sig mycket lofvande, så och då detta af ångbåtens befäl visade förfarande står i uppenbar strid mot gällande fiskeristadgas tydliga föreskrifter, få vi med anmälan om förhållandet härmed begära att befälhafvaren o bemälte ångbåt måtte skyndsamligen till vederbörlig domstol inkallas att stånda till laga ansvar för sitt förfarande och sålunda icke allenast erlägga föreskrifna böter utan också ersätta oss och samtliga de med sillfiske och sillsaltning sysselsatta för att den förlust som dem härigenom tillskyndats

Såsom vittnen i detta mål få vi uppgifva:

Olaus Andreasson i Korsnäs
Johan Karolusson Lode, Koster
Axel Olsson, Burholmen
med flera

+ 23 namnunderskrifter

v281427a.b150

No 6 Litt G

Konungens Befallningshafvande
öfver
Göteborgs och Bohus Län
Landskansliet

Till

Kronolänsmannen i Wette härad.

Som anledning icke saknas till det antagande att intrång i Svenska fiskares rätt kan under nu pågående sillfiske komma att göras från utländsk sida vill Landshöfdinge Embetet härmed hafva fäst Eder uppmärksamhet derå,

att enligt Kongl Kungörelsen den 5 Maj 1871 det fiskevatten, inom hvilket fisket är Sveriges innebyggare uteslutande förbehållet, ut åt hafvet sträcker sig en geografisk mil från land eller ytterst från Svenska kusten beläget skär, som icke ständigt af hafvet öfversköljer, samt

att i de delar af vattnet inom förenämnda område der saltsjöfisket icke, jemlikt Fiskeristadgan den 29 Juni 1852, är att anse såsom enskilde tillhörigt, Eder åligger att uppträda såsom målsegare å Kongl Majts och Kronans vägnar derest andre än Sveriges innebyggare der skulle försöka fiska, och att I således i ty ifall hafven såväl att begagna Eder af den rättighet, som enligt 17 Kap 3§ Byggninga Balken tillkommer den, hvilken fiskevatten eger, eller att af den olofligt fiskande taga båt, not och nät eller annat till vedermäle, som och att mot vederbörande anställa åtal för olofligt fiske äfvensom ifall sådant brott begås hvarom i 24 Kap 16§ Strafflagen förmäles jemväl denna förbrytelse beifra.

Göteborg å Landskansliet den 10 December 1881.

Landshöfdinge Embetet

Carl Hafström Carl Andersson

v281427a.b170

No 6 Litt H

Telegram

Kongl Telegrafverket

No 995 Ord 102 Inlemnadt i Göteborg den 7/11 1881 kl 1.15 em

Capten Sörensen
Ångaren Haabet
Strömstad

Jag har samtalat med Landshöfdinge embetet, som gifvit besked att enligt svensk lag kan ej hvalfångst förbjudas, såvida den ej bedrifves i närhet af notfiske och sålunda hindrar dylikt. Således kan Ni lungt fånga hval, dock med iakttagande af att Ni håller Eder ur grannskapet af pågående notfiske och i öfrigt iakttager att ej öfversegla utlagde fiskredskap. För att ej fiskarne må anse sig förfördelade anbefaller jag Eder utomdess att undvika med ångaren gå in bland sillstim i närhet af land. Iakttages detta böra fiskarne vara nöjda med att ett rofdjur som jagar på sill fångas.

A Magnus

v281427a.b2030

Den 22 Mars 1882

Sista rättegångsdagen

Sessionen börjades kl 11 f.m.

No 76

Till målet under No 6 här ofvan i domboken emellan Krlmn F N Lundgren och G Sörensens i Sandefjord hörer detta

Utslag

Sdn har väl medgifvit, att han från den af honom förda ångaren "Haabet" låtit under sistlidne December månad i Kosterfjorden aflossa två kanonskott, men då åklagaren icke styrkt att skotten lossades under påstående fiskelek eller medan notfiske af svenske fiskare förhehades, befrias sdn från ansvar härför, hvaremot och emedan åklagaren jemväl yrkat ansvar å sdn under åberopande af Kongl Kung d 5 Maj 1871, hvarigenom stadgas, att det fiskevatten på Sveriges vestra kust, hvilket fisket är Sveriges innebyggare uteslutande förbehållet, anses ut å hafvet sträcka sig en geografisk mil från land eller ytterst från svenska kusten beläget skär, som icke ständigt af hafvet öfversköljas, ty och som sdn, hvilken icke är svensk undersåte, vidgått att hafva under sistlidne November och December månader idkat fiske för hvalfångst å fiskevatten, beläget inom den sålunda bestämda gränslinien, alltså och då sdn icke styrkt sin uppgift att sagde fiske skedde för svensk mans räkning samt sdn således måste anses hafva olofligen fiskat i fiskevatten, der han icke varit berättigad att fiske idka, pröfvar, med stöd af 29§ i Kongl Fiskeristadga d 29 Juni 1852 och 24 Kap 14§ strafflagen, HRn lagligt döma sdn att för olofligt fiske i andras fiskevatten böta 10 kr, som tillfalla Kronan.